

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Zdeňka Kühna a soudkyň Daniely Zemanové a Michaely Bejčkové v právní věci žalobce: **S. P.**, zast. Mgr. Jindřichem Lechovským, advokátem se sídlem Sevastopolská, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 2. 2017, č. j. OAM-322/DS-PR-P18-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 13. 4. 2017, č. j. 60 Az 10/2017 - 65,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III.** Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jindřichu Lechovskému, advokátu, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů v celkové výši 8 228 Kč, která bude proplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce, st. příslušník Běloruské republiky, se dne 24. 1. 2017 dostavil na služebnu Policie ČR v Praze, kde uvedl, že dne 22. 1. 2017 v Praze na Florenci ztratil svůj cestovní doklad, v němž mělo být vlepeno schengenské vízum za účelem turistiky, vydané Estonskem, údajně platné do 29. 3. 2017. Policie ČR lustrací zjistila, že žalobce nemá k pobytu na území ČR žádné vízum ani povolení k pobytu; pohraniční služby Estonska, Litvy ani Lotyšska ve svých evidencích nezjistily, že by žalobci bylo vydáno schengenské vízum. Z evidence systému EURODAC pak zjistila, že žalobce v roce 2014 požádal o mezinárodní ochranu ve Švédsku, v roce 2015 v Německu a v roce 2016 opět ve Švédsku.

[2] Při podání vysvětlení žalobce mj. uvedl, že z Běloruska původně vycestoval do Švédska, protože nesouhlasil s tamním režimem. O azyl požádal v Švédsku, pak také v Německu, ale na základě Dublinského nařízení byl vrácen zpátky do Švédska. Poslední žádost o azyl podal ve Švédsku dne 14. 5. 2016. Tamní úřady mu vystavily průkaz žadatele o azyl, tento doklad však ještě ve Švédsku ztratil a tuto ztrátu nenahlásil. Ze Švédska vycestoval, protože se mu nelíbilo, že byl ubytovaný v nějakém domě v lese, kde byla zima a kde byl s dalšími žadateli o azyl, údajně též nedostával dostatek finančních prostředků k zakoupení jídla. Do ČR přicestoval 20. 1. 2017 osobním automobilem, bydlí v Praze u kamarádky, občanky ČR, která však není jeho rodina. Je svobodný a celá jeho rodina stále žije v Bělorusku, v ČR ani jiném státě EU rodinu nemá, nemá zde ani žádné ekonomické, sociální a kulturní vazby (protokol ze dne 25. 1. 2017).

[3] Dne 25. 1. 2017 pak Policie ČR vydala rozhodnutí, jímž žalobci uložila povinnost opustit území ČR [§ 50a odst. 3 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky], a téhož dne jej rovněž ve smyslu § 129 odst. 1 téhož zákona zajistila za účelem předání podle nařízení č. 604/2013 (dále „nařízení Dublin III“)¹. V řízení dle nařízení Dublin III pak žalobce mj. uvedl, že v listopadu 2014 odjel ze Švédska, protože jej tam našly běloruské tajné služby a mlátily jej. Pak odjel do Německa, odkud v říjnu 2015 odešel do Plzně, kde žil několik měsíců s přítelkyní, Ukrajinkou, která má české občanství. Z Plzně pak odjel nelegálně do Běloruska a odtud pak zase do Švédska. Ve Švédsku neměl žádný doklad, jímž by mohl prokázat svou totožnost, a nemohl tam pracovat. Proto opět přicestoval do ČR, kde je konzulát volně přístupný. Jeho přítelkyně bydlí a pracuje v Plzni, chce se s ní oženit (protokol o pohovoru ze dne 7. 2. 2017).

[4] Shora specifikovaným rozhodnutím žalovaný označil žádost žalobce za nepřijatelnou dle § 10a písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a řízení podle § 25 písm. i) téhož zákona zastavil. Krajský soud nejprve usnesením ze dne 2. 3. 2017 nepřiznal odkladný účinek žaloby a pak žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl.

[5] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) napadl výše označený rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností. Namítá, že správní orgán opomněl uvést, jakým způsobem měl svůj pobyt v ČR legalizovat, a také to, že správní orgán nedostatečně posoudil to, jak napadené rozhodnutí zasáhlo do soukromého a rodinného života stěžovatele (čl. 17 nařízení Dublin III). V doplnění kasační stížnosti pak krajskému soudu vytkl, že nezajistil jeho účast na jednání.

[6] Žalovaný navrhuje kasační stížnost odmítnout, případně zamítnout.

[7] Ve věcech mezinárodní ochrany se NSS po posouzení přípustnosti kasační stížnosti zabývá otázkou, zda podaná kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele (§ 104a s. ř. s.). Není-li tomu tak, soud kasační stížnost odmítne jako nepřijatelnou (blíže k tomu usnesení ze dne 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS).

[8] V posuzované kauze stěžovatel mj. namítá, že krajský soud se dopustil zásadního pochybení při výkladu procesního práva, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele (cit. usnesení čj. 1 Azs 13/2006-39). Krajský soud prý zbavil stěžovatele možnosti účastnit se soudního jednání.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, Úř. věst. L 180, 29. 6. 2013, s. 31-59.

pokračování

[9] Jádrem nynější kauzy je proto otázka, zda má krajský soud povinnost projednat věc v přítomnosti stěžovatele, který nesouhlasí s rozhodnutím věci bez jednání, i v případě, pokud stěžovatel bude/byl ve smyslu nařízení Dublin III. přemístěn do jiného státu za účelem posouzení jeho žádosti o mezinárodní ochranu.

[10] Dle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod má každý právo, aby jeho věc byla projednána v jeho přítomnosti. Nesouhlasí-li účastníci řízení s rozhodnutím věci bez jednání, k naplnění požadavku Listiny správní soudy musí nařídít jednání (§ 51 s. ř. s.).

[11] V nynějším případě se stěžovatel krajským soudem nařízeného jednání neúčastnil, což by za jiných okolností způsobilo vadu řízení, která by měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Avšak stěžovatel v době nařízeného jednání byl již mimo Českou republiku, byl předán do Švédského království. Nutno připomenout, že krajský soud měl vzhledem k relativně krátkým časovým úsekům mezi podání žaloby (21. 2. 2017), nesouhlasem stěžovatele s rozhodnutím věci bez jednání (9. 3. 2017) a dnem oznámeného (14. 3. 2017) a skutečného transferu stěžovatele z ČR do Švédského království (16. 3. 2017) minimální šanci nařídít jednání, u něhož by se stěžovatel mohl účastnit. Pokud stěžovatel ve čtvrtek (9. 3. 2017) nesouhlasil s projednáním věci bez jednání, nelze rozumně očekávat, že nejpozději v úterý (14. 3. 2017), tj. o *tří* pracovní dny později, jednání u soudu proběhne. Požadovat po krajském soudu, aby v tak krátké době jednání nařídil a i provedl, by bylo naprosto nereálné. Navíc je třeba vzít ohled též na minimální lhůtu k přípravě účastníků řízení na jednání, která činí 10 dnů (§ 49 s. ř. s.).

[12] NSS zdůrazňuje, že návrh na přiznání odkladného účinku ze dne 21. 2. 2017 (kterému krajský soud nevyhověl) stěžovatel *neodůvodnil* tím, že předáním do Švédska přijde o možnost účastnit se soudního jednání. Argumentoval naopak jen tím, že po předání do Švédska se stane ze soudního řízení akademická záležitost, neboť ani v případě vyhovění žalobě již do České republiky navrácen nebude. Přesně k těmto argumentům se také vyjádřil krajský soud v usnesení ze dne 2. 3. 2017, kterým odkladný účinek žalobě nepřiznal. O tom, že stěžovatel trvá na nařízení jednání a na své osobní účasti na tomto jednání se krajský soud dozvěděl teprve 9. 3. 2017. Teprve tento den se také dozvěděl, že jednání je nutno nařídít v nereálné lhůtě tří pracovních dnů, jak již NSS vysvětlil v předchozím bodě.

[13] Je proto především chyba žalobce, respektive jeho zmocněnce, že o všech těchto rozhodných skutečnostech nedal soudu vědět hned při podání žaloby. Na straně soudu přitom nevidí NSS žádné průtahy, které by mohly jakkoliv ovlivnit právě rozebíranou otázku.

[14] Vzhledem k těmto specifickým okolnostem nelze postup krajského soudu považovat za závažné pochybení, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, resp. vyvolalo nezákonnost sporného rozhodnutí. Tento závěr ovšem nevylučuje, že v jiné situaci, zejména pokud krajský soud bude mít k nařízení jednání více času, bude právo na projednání věci v přítomnosti účastníka řízení porušeno.

[15] Nelze souhlasit se stěžovatelovou polemikou, že krajský soud měl u dožádaného státu ve smyslu čl. 34 odst. 1 nařízení Dublin III zjišťovat, zda a za jakých podmínek lze zajistit účast stěžovatele zajištěného ve Švédském království na jednání soudu. Na takovou situaci toto ustanovení nemíří. Pokud by legislativní moc EU předávání cizinců za účelem účasti

na soudním řízení ohledně přezkumu rozhodnutí dle nařízení Dublin III předpokládala, jistě by též v tomto nařízení upravila postup, jak je v takových případech třeba postupovat.²

[16] NSS nesouhlasí ani s tím, že v tomto případě mělo být využito diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Toto ustanovení zní:

Článek 17

Diskreční ustanovení

1. Odchylně od čl. 3 odst. 1 se může každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, kterou podal státní příslušník třetí země nebo osoba bez státní příslušnosti, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením není příslušný.

Členský stát, který se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu podle tohoto odstavce, se stává příslušným členským státem a přebírá povinnosti s tím spojené. V případě potřeby uvedomí prostřednictvím elektronické komunikační sítě „DubliNet“, zřízené podle článku 18 nařízení (ES) č. 1560/2003, původně příslušný členský stát, členský stát, který vede řízení o určení příslušného členského státu, nebo členský stát, kterému byla podána žádost o převzetí nebo přijetí zpět.

Členský stát, který se stal příslušným podle tohoto odstavce, uvede v systému Eurodac v souladu s nařízením (EU) č. 603/2013 datum, kdy se rozhodl, že posoudí žádost o mezinárodní ochranu.

[17] Ohledně aplikace tohoto ustanovení NSS v obecné rovině usoudil, že správní orgány nemají povinnost uvádět důvody, proč diskreční oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III nevyužily (rozsudek ze dne 26. 5. 2016, čj. 2 Azs 113/2016-26). V případech zvláštního zřetele hodných však tato povinnost existuje (viz rozsudky NSS ze dne 5. 1. 2017, čj. 2 Azs 222/2016-24, bod 34: „[U]žití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům, kterých bude v porovnání s celkovým obvyklým počtem řešených žádostí o azyl výrazná menšina. Úvahu o tom, zda případně neuplatnit diskreční oprávnění podle výše zmíněného ustanovení, je proto správní orgán povinen učinit a ve svém rozhodnutí přezkoumatelným způsobem projevit jen tehdy, vyjdou-li v řízení najevo takové okolnosti, z nichž je patrné, že uvedené úvahy je v konkrétním případě třeba. Nevýjdou-li žádné takové okolnosti najevo, absence zmínky o diskrečním oprávnění nečiní rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů“; srov. obdobně rozsudek NSS ze dne 28. 3. 2017, čj. 6 Azs 16/2017-61, a to ve vztahu k přesvědčivým argumentům namítajícím zásah do rodinného života).

[18] V tomto případě se k eventuálnímu použití diskrečního oprávnění ve smyslu čl. 17 nařízení Dublin III správní orgán neopomněl vyjádřit (s. 4 napadeného rozhodnutí); krajský soud pak otázce tvrzeného zásahu do rodinného života stěžovatele věnoval dostatečnou pozornost (s. 8–10 rozsudku). Zejména s ohledem na nekonzistentní skutková tvrzení stěžovatele však nebylo na místě diskrečního oprávnění podle čl. 17 využít. Stěžovatel totiž při podání prvního vysvětlení jasně uvedl, že v ČR nemá žádné rodinné, sociální, či kulturní vazby, že zde má pouze kamarádku, která žije v Praze, apod. (protokol ze dne 25. 1. 2017), avšak v průběhu trvání zajištění svůj původní názor změnil a začal tvrdit, že má v Plzni přítelkyni (protokol o pohovoru ze dne 7. 2. 2017), v žalobě, kterou podal během trvajících zajištění, pak dokonce uvedl, že s touto přítelkyní navázal vztah již v červnu 2015, že s ní pobývá ve společné domácnosti a dokonce doložil její čestné prohlášení, že ji požádal o ruku (přílohy žaloby ze dne 17. 2. 2017).

² Cit. ustanovení zní:

Článek 34

Sdílení informací

1. Každý členský stát sdělí kterémukoli členskému státu, který o to požádá, osobní údaje o žadateli, které jsou vhodné, důležité a přiměřené pro:

- a) určení příslušného členského státu;
- b) posouzení žádosti o mezinárodní ochranu;
- c) splnění jakékoli povinnosti vyplývající z tohoto nařízení.

pokračování

[19] NSS přitom dodává, že postup, kterého se stěžovatel domáhá (tj. posouzení jeho žádosti v České republice, nikoli ve Švédském království) by ve své podstatě obcházel pravidla a smysl nařízení Dublin III, které směřuje k eliminaci tzv. *forum shopping* (účelová volba příslušnosti). Ostatně stěžovatel nebyl rozhodnutím žalovaného připraven o právo na meritorní posouzení žádosti o mezinárodní ochranu, bylo pouze konstatováno, že žalovaný k takovému posouzení nebyl příslušný (srov. rozsudek NSS ze dne 24. 5. 2017, čj. 2 Azs 127/2017-25, bod 34).

[20] Závěrem NSS stěžovatele ubezpečuje, že v rámci odůvodnění rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany není žalovaný povinen účastníka řízení poučovat o tom, jak může svůj pobyt v ČR legalizovat, natož uvádět přesná ustanovení zákona o pobytu cizinců, jichž by se pak u dalších správních orgánů mohl dovolávat. Usiluje-li cizinec o legalizaci pobytu na území ČR a nezná zdejší právní řád, je namístě, aby vyhledal právní pomoc; správní orgány ani soudy mu v rámci své rozhodovací činnosti podávat rady nemohou.

[21] S ohledem na výše uvedené NSS zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta poslední s. ř. s.).

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch; žalovanému náklady řízení nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[23] Podle § 35 odst. 8 ve spojení s § 120 s. ř. s. advokátovi, který byl stěžovateli ustanoven usnesením NSS ze dne 1. 6. 2017, hradí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Ustanovený zástupce provedl ve věci dva úkony právní služby, kterými jsou převzetí a příprava zastoupení [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a sepsání kasační stížnosti, tj. písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu]. Za dva úkony právní služby zástupci stěžovatele náleží mimosmluvní odměna ve výši 2 × 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhrady hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon [§ 13 odst. 3 advokátního tarifu]. Za úkony právní služby tedy ustanovenému zástupci náleží 6 800 Kč a dále částka odpovídající DPH ve výši 21 %, celkem tedy 8 228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci stěžovatele vyplacena z účtu NSS do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 3. srpna 2017

Zdeněk Kühn
předseda senátu